

Izhaja vsak četrtek,
Velja s poštnino vred in
v Mariboru s pošiljanjem
na dom
na celo leto . . . 8 fl.
" pol leta . . . 1 fl. 50 k.
" 1/4 . . . — fl. 80 k.
Brez pošiljanja na dom
za celo leto . . . 2 fl. 50 k.
" pol leta . . . 1 fl. 30 k.
" 1/4 . . . — fl. 70 k.
Posamezni listi se dobijo
pri knjigarju Novaku na
velikem trgu za 5 k.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

Podučiven list za slovensko ljudstvo.

„Poduk v gospodarstvu bogati deželo.“

Naročnino sprejema vred-
ništvo v Mariboru.

Rokopisi se ne vračajo,
neplačani listi ne
prijemajo.

Oznanila se prijemajo in
plača se za navadno vrstico
če se oznanilo natisne en-
krat, 10 kr., če dvakrat,
15 kr., če trikrat 20 kr.,
in vsakokrat za kolek 30 k.

Štv. 35.

V Mariboru 1. septembra 1870.

Tečaj IV.

Z bojišča

K strahovito krvavi bitvi pri Metz 18. avgusta, o kateri smo že zadnjikrat poročali, še moramo pridati, da je bila tako strahovita, kakor še nobena druga dozdajnih največjih bitev, ktere so nam znane, ker v nobeni še ni toliko ljudi v tako malem času — v 9 urah — padlo, kakor v tej, padlo jih je namreč, kar je že dozdej znano, više 100.000, in kar je še pri vsem tem najstrahovitejše, so padle te mnoge žrtve, — kakor nemški časniki sami pišejo — iz samega golega zavida in sumljivosti. Princ Friderik Karl zavida je prestolnega princa in generala Steinmetza, ki sta že večkrat lepo zmagala, je namreč ono bitvo pri Metz samo zato začel, da bi tudi on kako veliko bitvo dobil in da bi tako glasovit postal. Če je to res, kar celo verjame, ker ošabnost takih ljudi riva vso človečnost na stran, imajo pruski časniki prav, ki strašno grajajo to princevo in kraljevo postopanje in tako krvavo zmago, ki jim ni prinesla celo nobene najmanjše koristi, ki je vendar vzela državi kakih 60—80 000 vrlih junakov in med temi morebiti mnogo očetov nesrečnih rodovin. Samo on vojskovodja je vreden vse časti in slave, ki zna postaviti v boju svoje ljudi v naj bolj zavarovana mesta, ki zna dobro pretehtati vse razmere bojišča in ki zna ob pravem času in tako hitro svoje vojake v bitvo poslati, da zmaga hitro in brez velike zgube ljudi. Vojskovodja pa, ki samo iz privatne zamrže cele regimente brez vsake koristi posekati dá, ali samo zato tisoč in tisoč ljudi brez koristi pomoriti dá, da bi meril velikost zmage po množini mrtvih, je vekši hudodelec kakor noben drugi. Skorej ni vrjetno, da je princ Friderik Karl dva regimenta pruskih dragonarjev samo zato do zadnjega posekati dal, ker ta regimenta ni mogel trpeti; skorej ni verjetno, da je kralj Vilhelm 18. avgusta pri Gravelotti samo zato neki francoski močen položaj dal v naskoku vzeti, da bi kraljici pisal: „Pod mojim osebnim poveljem in z božjo močjo smo zmagali.“ Bog ne podpira bedaste nečimurnosti napihnenih ljudi. — Od omenjenih dveh regimentov dragonarjev je ostalo samo 90 mož, padla sta oba obrsta in skorej vsi častniki, ravno tako tudi pri 12. regimentu, da je vicefeldvebel že moral ostanke regimenta voditi. Strahovita bitva in s tem trahovitejša, ker vsi zvedenci trdijo, da je bila brez vsakega važnega vzroka osnovana in je zato tudi ostala brez vsake koristi.

25. avgusta je bil pruski glavni kvartir v Bar-le-Duc: Francozi so se od Chalona dalje proti Parizu pomeknoli in sožgali tamošni tabor.

Prusi so večkrat strašno napadali trdnjavo Toul, ker so vendar bili vsikdar s zlo veliko zgubo odgnani so zdaj trdnjavo celo zapustili. Pruske patrole so že ta dan prišle do Brienne. Trdnjava Pfalzburg se je tudi dobro branila in vse pruske napade dobro odbila, Prusi so samo pri dveh napadih zgubili više 1500 ljudi.

Prestolni princ je imel svoj glavni kvartir v St. Dizier-u. Prebivalci okolice Benay-ske se soper Pruse dobro branijo in jim mnogo kvara delajo. Predne pruske straže so bile že 12 mil pred Rheimsom.

26. avgusta. Prusi, ki so obseli cesto pri Montmedy in Mezières, so od francoskih strelcev odgnani in železnica je spet napravljena. Tudi pri Stenay stoječi Prusi so se nazaj pomeknoli. — Majhena trdnjava Vitry se je Prusom podala.

28. avgusta so se prednje straže pograbile blizu Busan-cya, in francoska je zgubila poveljnika in se je morala nazaj pomeknoti.

30. avgusta. Mak-Mahon stoji z precej veliko armado v Sedan-u. Sedan je mala trdnjava na belgiški meji, od nje drži železnica v Metz, misli se zato, da bode še med Metzom, kder je Bazaine s svojo armado in med Sedanom, velika bitva. Tudi cesar in cesarjevič je v Sedan-u.

31. avgusta. Pruske armade grejo proti Barenus-u in Stenay-u in njih predne straže so že samo 12 mil od Rhein-sa. Pravi se, da Prusi ne bodo šli prej proti Parizu, dokler ne pobijejo Mak-Mahonove armade. — Če jo bodo?

Pojasnila

postave gledé povzdige reje goveje živine.

K §. 2 a.

Kako se naj priskrbijo sposobni plemni biki.

Splošna napaka, da je razmera gledé števila plemnih krav in junic (telic), in pa plemnih bikov neenaka; večidel pride na 200 krav in junic le en bik, a skušnja uči, da za 100 krav en bik le takrat shaja, če breji primerno vse leto; ako je pa uploditev le na nektere mesece omejena, smé biti le za 50 krav en bik.

To neprimerje je krivo, da ostane obilo krav in telic za vselej jalovih, ker bik tudi pri najboljši reji ni zmožen toliko krav in telic vbrejiti. Koliko lepih in dragih krav mora zarad tega k mesarju, kajti za rejo niso. Plemno živinče pitajo in pitajo, nadejaje se, da je breje, in ga ženejo vsake štiri tedne k biku. To je živinorejcem v veliko kvar, česar pa ne spoznajo in ne preračunijo, toraj naj jih na zgubo tu opomnimo.

Zguba, da jalova krava teleta ne stori . . .	12 gl.
Zguba, da ni molzna, v eni molzni dobi n. pr.	
800 pintov (bokalov) mleka po 8 kr. . .	64 "
Zguba pri prodaji jalove krave . . .	20 "
skupaj . . .	96 gl.

Ako se potrudimo ter v okraju, kjer pride na 200 krav en bik, jalova živinčeta preštejemo, se bomo prepričali, da je najmanje 60 med njimi jalovih; to je 5760 gl. zgube na leto gospodarjem tega okraja, znesek, ki je 40 krat več od zneska ki se potrosi, da se kupi dober bik.

Kako se naj razdelijo plemni biki.

Pri primerni razdelitvi plemnih bikov po raznih krajih okroga je treba paziti, da se tako razdelé, da ni treba krav in junic predaleč goniti, živinče se preveč vpeha in ni, da bi ga k biku pustili.

Kako se naj rabijo lempni biki.

Čuvati nad rabo bikov, da namreč na dan le dvakrat breji, je prav težko, ker vtegne lastnik v zapisnik netočno zapisovati. Čuvati v tej reči ni lahko drugače mogoče, kakor pregledati tak zapisnik in pri onih gospodarjih povpraševati, ki so svoja plemna živinčeta k temu biku gonili. — Tudi se je zanašati na poštenost lastnikovo, da ne bode za malo krajarjev, ki mu jih dajejo gospodarji, da pušča bika